IETEIKUMI

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2020/1364

(2020. gada 23. septembris)

par likumīgiem kanāliem aizsardzības iegūšanai ES: pārmitināšanas, humanitārās uzņemšanas un citu papildu kanālu veicināšana

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

(1) Visā pasaulē pieaug bēgļu un citu personu skaits, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība. Tāpēc ir jāstiprina Savienības spēja pildīt tās morālo pienākumu sniegt efektīvu palīdzību. Visām dalībvalstīm būtu jāpiedalās Savienības kopīgajos centienos izrādīt solidaritāti tiem, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība, piedāvājot likumīgus kanālus nokļūšanai Savienībā un uzlabojot aizsardzības telpu ārpus Savienības.

(2) Ieteikuma mērķis ir atbalstīt dalībvalstu ilgstošos centienus likumīgu un drošu ceļu nodrošināšanā un pastiprināšanā tiem, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība. Jo īpaši ieteiktās rīcības mērķis ir apliecināt solidaritāti ar trešām valstīm, kurās ir pārvietots liels skaits cilvēku, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un sniegt ieguldījumu starptautiskās pārmitināšanas un humanitārās uzņemšanas iniciatīvās, kā arī labāk pārvaldīt migrāciju kopumā.

(3) Savienība strādā pie aizsardzības telpas izveides un uzlabošanas tranzīta, galamērķa vai pirmā patvēruma valstīs, lai palīdzētu gan cilvēkiem, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība, gan migrantiem, kuri ir īpaši neaizsargāti, gan uzņēmējkopienām. Reģionālās attīstības un aizsardzības programmas ([1]) Āfrikas ragā, Ziemeļāfrikā un Tuvajos Austrumos cita starpā atbalsta aizsardzības telpas uzturēšanu un uzlabošanu, paplašinot valstu sistēmu kapacitāti un atbalstot iestādes un pilsonisko sabiedrību. Tās nodrošina aizsardzību, piedāvājot tiešu palīdzību tiem, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība. Visas darbības veic īstenošanas partneri. Programmas atbalsta noturīgus risinājumus tiem, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība, jo īpaši pārmitināšanu, nodrošinot pārbaudes un reģistrāciju, atvieglojot efektīvu bēgļa statusa noteikšanu, kā arī tieši atbalstot Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos (*UNHCR*) pārmitināšanas operācijas. Dalībvalstis tiek aicinātas aktīvi darboties kā konsorcija locekles vai veikt finansiālas iemaksas, lai atbalstītu un īstenotu reģionālās attīstības un aizsardzības programmas nolūkā stiprināt ES migrācijas politikas ārējo dimensiju.

(4) Pārmitināšana ir nozīmīgs instruments, kas piedāvā aizsardzību personām, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un skaidri apliecina pasaules mēroga solidaritāti ar trešām valstīm, lai palīdzētu tām tikt galā ar situāciju, kad liels skaits cilvēku bēg no kara vai vajāšanas. Tā ir arī būtisks Savienības vispusīgās patvēruma un migrācijas politikas elements – piedāvājot drošus un likumīgus kanālus tiem, kam nepieciešama aizsardzība, pārmitināšana palīdz glābt dzīvības, samazināt neatbilstīgu migrāciju un apkarot kontrabandas tīklu darbību. Pārmitināšana ir arī svarīga un neatņemama vispusīgās migrācijas pieejas sastāvdaļa, ņemot vērā to, ka partnervalstis tiek iesaistītas visā ar migrāciju saistīto jautājumu spektrā.

(5) *UNHCR* ir apstiprinājis, ka globālās pārmitināšanas vajadzības joprojām ir augstas – 1,44 miljoni lietu 2020. gadā. Sagaidāms, ka turpmākajos gados šis skaits palielināsies.

([1]) Līdzfinansē no Savienības budžeta un īsteno dalībvalstu vadīti konsorciji.

(6) Pirmajā Pasaules Bēgļu forumā, kas norisinājās 2019. gada decembrī, tika izvērtēti panākumi, kas gūti, īstenojot *UNHCR* Globālo paktu par bēgļiem ([2]). Tas piesaistīja plašu starptautisku atbalstu, lai meklētu noturīgus risinājumus bēgļiem visā pasaulē, tostarp risinājumus, lai pārmitinātu cilvēkus, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība, palielinātu viņiem pieejamo likumīgo migrācijas kanālu skaitu un klāstu. *UNHCR* trīs gadu stratēģija (2019.–2021. gadam) par pārmitināšanu un papildu kanāliem kalpo par ceļvedi to paplašināšanai, piedāvājot vairāk vietu, iesaistot vairāk dalībnieku un veidojot atsaucīgākas sabiedrības. Lai pārmitināšanas jomā uzņemtos vadošo lomu pasaulē, dalībvalstis tiek aicinātas atbalstīt stratēģijas īstenošanu un novērst pašreizējo tendenci, ka pasaulē samazinās to valstu skaits, kuras iesaistās pārmitināšanā, un strauji samazinās pārmitināšanas saistības ([3]).

(7) Kopš 2015. gada divas sekmīgas ES finansētas pārmitināšanas programmas, kurās piedalās ievērojams skaits dalībvalstu, ir palīdzējušas Savienībā atrast patvērumu vairāk nekā 70 000 visneaizsargātāko cilvēku, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība. Laikā no 2015. līdz 2018. gadam, kad globālā pārmitināšanas situācija ievērojami mainījās, ikgadējā pārmitināšana uz dalībvalstīm trīskāršojās; ES īpatsvars globālajā pārmitināšanā tādējādi palielinājās no mazāk nekā 9 % pirms 2016. gada līdz 41 % 2018. gadā. Šis pieaugums liecina par priekšrocībām un potenciālu, kas pārmitināšanas jomā ir ES mēroga sadarbībai un koordinācijai. Tas arī parāda, cik svarīgs ir ES budžeta finansējums, no kura 1 miljards EUR ir paredzēti dalībvalstu pārmitināšanas centienu tiešam atbalstam 2015.–2020. gadā.

(8) Saskaņā ar pirmo ES pārmitināšanas shēmu ([4]) dalībvalstis kopā ar Dublinas asociētajām valstīm vienojās divu gadu laikā (no 2015. līdz 2017. gadam) ([5]) no Tuvajiem Austrumiem, Āfrikas raga un Ziemeļāfrikas pārmitināt 22 504 cilvēkus, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība. Kopumā saskaņā ar šo pirmo, veiksmīgo ES shēmu tika pārmitināti 19 452 cilvēki (86 % no kopējām saistībām).

(9) Saskaņā ar otro ES pārmitināšanas shēmu ([6]) dalībvalstis vienojās pārmitināt 50 039 cilvēkus, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība, no Turcijas, Libānas, Jordānijas, kā arī no valstīm, kas atrodas Vidusjūras centrālās daļas maršrutā, jo īpaši atbalstot ārkārtas tranzīta mehānismus, ko *UNHCR* izveidoja Nigērā (2017. gadā) un Ruandā (2019. gadā). Shēma bija veiksmīga – tika pārmitināti 43 827 cilvēki (88 % no kopējām saistībām).

(10) Lai maksimāli palielinātu pārmitināšanas gadījumu skaitu un lietderīgi izmantotu pieejamo finansējumu, dalībvalstīm, kas vēl nav pilnībā izpildījušas savas saistības saskaņā ar otro ES pārmitināšanas shēmu, ir dota iespēja izpildīt savas iepriekšējās saistības 2020. gadā un 2021. gadā.

(11) Saskaņā ar ES un Turcijas paziņojumu ([7]) līdz 2020. gada septembra vidum bija pārmitināti vairāk nekā 27 000 cilvēku ([8]). Savu valsts shēmu ietvaros dalībvalstis no Turcijas ir pārmitinājušas vēl vairāk cilvēku, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība.

(12) Savienībai ir jāpāriet no *ad hoc* pārmitināšanas shēmām uz shēmām, kas darbojas stabilā sistēmā, kura nodrošina, ka Savienības pārmitināšanas shēmas ir ilgtspējīgas un paredzamas. Šajā nolūkā Komisija 2016. gadā ierosināja regulu, ar ko izveido Savienības pārmitināšanas sistēmu ([9]), lai Savienības patvēruma sistēmas vispusīgas pārskatīšanas ietvaros izveidotu drošus un likumīgus kanālus starptautiskās aizsardzības saņemšanai tiem, kam tā ir vajadzīga. 2018. gada jūnijā tika panākta daļēja provizoriska politiska vienošanās, kas ietvēra humanitāras uzņemšanas – līdztekus pārmitināšanai – iekļaušanu ierosinātās regulas jomā. Priekšlikuma ātra pieņemšana ir svarīgs elements efektīvākai, taisnīgākai un stabilākai ES politikai patvēruma un migrācijas jomā, tostarp stabilai pārmitināšanas sistēmai.

([2]) https://www.unhcr.org/the-global-compact-on-refugees.html

([3]) *UNHCR* 2018. gadā tika iesniegtas pārmitināšanas saistības no 29 valstīm salīdzinājumā ar 35 valstīm 2017. gadā; ar pārmitināšanu saistīto izceļošanas gadījumu skaits samazinājās no 65 100 gadījumiem 2017. gadā līdz 55 680 gadījumu 2018. gadā.

([4]) Komisijas Ieteikums (ES) 2015/914 (2015. gada 8. jūnijs) par Eiropas shēmu attiecībā uz pārapmetināšanu (OV L 148, 13.6.2015., 32. lpp.).

([5]) Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju 2015. gada 20. jūlija secinājumi.

([6]) Komisijas Ieteikums (ES) 2017/1803 (2017. gada 3. oktobris) par likumīgu ceļu pastiprināšanu attiecībā uz personām, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība (OV L 259, 7.10.2017., 21. lpp.).

([7]) https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

([8]) Šīs pārmitināšanas ir daļēji ieskaitītas ES pārmitināšanas shēmās, kas minētas (8). un (9). apsvērumā.

([9]) COM(2016) 468 final.

(13) Lai nodrošinātu, ka pārmitināšanas centieni turpinās arī līdz stabilas sistēmas izveidei, Komisija 2019. gada jūlijā 9. pārmitināšanas forumā aicināja dalībvalstis iesniegt to pārmitināšanas saistības 2020. gadam. Tas balstījās uz saskaņotajām prioritātēm šim laikposmam un bija saskaņā ar *UNHCR* prognozētajām globālajām pārmitināšanas vajadzībām 2020. gadam un *UNHCR* ieteikumiem ES pārmitināšanas plānošanai 2020. gadam, kuros tika prasīts 2020. gadā piešķirt 30 000 vietu. Rezultātā dalībvalstis iesniedza saistības par gandrīz 29 500 vietām. Šīs apjomīgās vispārējās saistības, kas veido vairāk nekā 50 % no visām pārmitināšanas vietām, kuras valstis ir darījušas pieejamas *UNHCR* 2020. gadā, uzsver dalībvalstu nenogurstošo apņemšanos sniegt aizsardzību, glābt dzīvības un piedāvāt ticamas alternatīvas neatbilstīgai kustībai.

(14) Ņemot vērā prognozētās globālās pārmitināšanas vajadzības 2020. gadā, *UNHCR* trīs gadu stratēģiju (2019.–2021. gadam) par pārmitināšanu un papildu kanāliem un pirmo Pasaules bēgļu forumu (2019. gada decembrī), šīs ievērojamās dalībvalstu saistības apliecina ES kā pasaules līderes lomu pārmitināšanā.

(15) Prioritāro reģionu izvēle pārmitināšanai saskaņā ar 2020. gada saistību uzņemšanos ir balstīta uz *UNHCR* prognozētajām globālajām pārmitināšanas vajadzībām un nepieciešamību turpināt īstenot ES un Turcijas 2016. gada marta paziņojumu. Dalībvalstīm būtu jāturpina pārmitināšana no Turcijas, Jordānijas, Libānas, kā arī no galvenajām Āfrikas valstīm, kas atrodas gar Vidusjūras centrālās daļas maršrutu un tā apkārtnē, tostarp no Lībijas, Nigēras, Čadas, Ēģiptes, Etiopijas un Sudānas. Tām būtu arī jāatbalsta ārkārtas tranzīta mehānismi Nigērā un Ruandā un jānodrošina vietas ārkārtas pārmitināšanai. ES un Turcijas paziņojuma īstenošana ietver brīvprātīgas humanitārās uzņemšanas shēmas ar Turciju iedarbināšanu ar nosacījumu, ka ir izpildīti visi priekšnosacījumi un neatbilstīga ieceļošana starp Turciju un ES beidzas vai ir vismaz būtiski un ilgtspējīgi samazināta.

(16) Lai palīdzētu dalībvalstīm 2020. gadā sasniegt mērķi –29 500 pārmitināšanas vietu – no Savienības budžeta ir darīti pieejami aptuveni 300 miljoni EUR ([10]). Saskaņā ar Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (*AMIF*) noteikumiem dalībvalstis var pretendēt uz stimulējošu maksājumu 10 000 EUR apmērā par katru no prioritārajiem reģioniem vai no īpaši neaizsargātām grupām pārmitināto personu un 6000 EUR apmērā par citām pārmitināšanām.

(17) Laikposmā no 2020. gada janvāra līdz martam 2020. gada saistību ietvaros Eiropas Savienībā ieradās vairāk nekā 3 600 pārmitināto personu. Taču koronavīrusa pandēmijas uzliesmojums ir radījis nopietnus pārmitināšanas operāciju traucējumus. Dalībvalstis, *UNHCR* un Starptautiskā Migrācijas organizācija (*IOM*) 2020. gada marta vidū apturēja šādas operācijas. *UNHCR* un *IOM* 2020. gada 18. jūnijā paziņoja par bēgļu pārmitināšanas ceļojuma atsākšanu ([11]). Kopš vasaras vairākas dalībvalstis ir pakāpeniski atsākušas pārmitināšanas darbības.

(18) Šis nepieredzētais globālais veselības apdraudējums un vīrusa izplatības ierobežošanas pasākumi ir būtiski ietekmējuši visas operācijas un procedūras, kas saistītas ar pārmitināšanu, humanitāro uzņemšanu un kopienu sponsorēšanu. Ir kļuvis skaidrs, ka ir vajadzīga koordinācija ES līmenī, lai maksimāli palielinātu īstenoto pasākumu ietekmi.

(19) *Norādījumos par attiecīgo ES noteikumu īstenošanu patvēruma un atgriešanas procedūru jomā un par pārmitināšanu* ([12]) Komisija aicināja dalībvalstis arī turpmāk izrādīt solidaritāti ar tiem, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un ar trešām valstīm, kas uzņem lielu skaitu bēgļu, pēc iespējas nodrošinot ar pārmitināšanu saistīto procedūru nepārtrauktību. Komisija aicināja dalībvalstis apsvērt jaunus darba paņēmienus, piemēram, attālinātas intervijas vai pārmitināšanu, pamatojoties tikai uz pārmitināmās personas lietu. Šajos jautājumos Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (*EASO*) ir sniedzis ātru operatīvo atbalstu, pateicoties vairākām tematiskām tiešsaistes sanāksmēm Pārmitināšanas un humanitārās uzņemšanas tīkla ietvaros.

(20) Atzīstot koronavīrusa pandēmijas graujošo ietekmi uz 2020. gada saistību uzņemšanās laikā pausto solījumu īstenošanu, Komisija nolēma pagarināt īstenošanas periodu pēc 2020. gada, lai nodrošinātu, ka dalībvalstīm ir pietiekami daudz laika šo solījumu pilnīgai īstenošanai. Tādēļ sākotnējā viena gada programma tiks pārveidota par divu gadu programmu, kas aptvers 2020.–2021. gadu, un tās laikā dalībvalstīm būtu jāīsteno saistības par 29 500 vietām. Turklāt dalībvalstis tiek aicinātas, ja iespējams, apsvērt arī papildinošas, valsts finansētas pārmitināšanas programmas.

([10]) Finansiālais atbalsts apvieno 2019. un 2020. gada budžeta apropriācijas, kas dalībvalstīm tika darītas pieejamas divās daļās.

([11]) https://www.unhcr.org/news/press/2020/6/5eeb85be4/joint-statement-un-refugee-chief-grandi-ioms-vitorino-announce-resumption.html?query=resettlement resumption

([12]) C(2020) 2516 final.

(21) Lai nodrošinātu ES pārmitināšanas centienu netraucētu turpināšanos pēc koronavīrusa pandēmijas izraisītajiem traucējumiem, no 2022. gada būtu jāapsver jaunas pārmitināšanas programmas, ņemot vērā 2021.–2027. gada Patvēruma un migrācijas fonda piešķirtos finanšu resursus dalībvalstu saistību atbalstam. Eiropas Savienības mērķis joprojām ir turpmākajos gados pakāpeniski palielināt pārmitināto personu skaitu.

(22) Papildus ES finansiālajam atbalstam ir ieviesti dažādi citi pasākumi, lai palīdzētu dalībvalstīm pārmitināt cilvēkus. *EASO* mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm izpildīt to pārmitināšanas saistības. Pārmitināšanas atbalsta mehānisms Stambulā, kas darbojas kopš 2019. gada aprīļa (izmēģinājuma posms), atbalsta dalībvalstu centienus pārmitināt no Turcijas. Turklāt pārmitināšanas un humanitārās uzņemšanas tīkls, ko atbalsta *EASO* un kas darbojas kopš 2020. gada janvāra, veicina sadarbību un zināšanu apmaiņu starp dalībvalstīm, īpašu uzmanību pievēršot konkrētām ES tēmām. Tīkls bija galvenais forums, kurā dalībvalstis, apmainoties ar informāciju un mācoties no līdzbiedriem, pievērsās koronavīrusa pandēmijas ietekmei.

(23) Turklāt saskaņā ar *UNHCR* trīs gadu stratēģiju (2019.–2021. gadam) par pārmitināšanu un papildu iespējām ir lietderīgi veicināt humanitārās uzņemšanas modeļu un citu papildu kanālu izveidi un izmantošanu, kas var būt papildu uzņemšanas pasākumi, ar kuru palīdzību palielināt piedāvāto drošo un likumīgo kanālu skaitu papildus pārmitināšanai.

(24) Ierosinātā Savienības pārmitināšanas sistēmas regula paredz nodrošināt dalībvalstīm finansējumu humanitārai uzņemšanai.

(25) Atspoguļojot humanitārās uzņemšanas modeļu dažādību, dalībvalstīs un trešās valstīs jau eksistē plašs daudzsološas pieredzes klāsts, ko var izvērst vai pārņemt citās dalībvalstīs.

(26) Vairākas dalībvalstis ir īstenojušas kopienu sponsorēšanas shēmas ([13]), kas var būt pamats pārmitināšanai, humanitārajai uzņemšanai un citiem papildu kanāliem. Visos gadījumos privātiem sponsoriem, privātpersonu grupām vai bezpeļņas organizācijām var būt strukturēta loma to personu uzņemšanā un integrēšanā, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība.

(27) Pārmitināšanas kontekstā kopienu sponsorēšanas shēmas var palīdzēt dalībvalstīm palielināt pārmitināšanas vietu skaitu un sekmīgi integrēt bēgļus atsaucīgās uzņemošajās kopienās. Pamatojoties uz spēcīgu partnerību starp valsti un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, privātpersonām vai privātpersonu grupām, privātie sponsori parasti sniedz finansiālu, praktisku un morālu atbalstu bēgļu uzņemšanai vai integrācijai. Kā liecina 2018. gada pētījums par sponsorēšanas shēmu īstenojamību un pievienoto vērtību ([14]), kopienu sponsorēšanas modeļi var izpausties dažādos veidos. Atkarībā no uzbūves un mērķa tie palīdz palielināt to uzņemšanas vietu skaitu, kas pieejamas personām, kurām nepieciešama aizsardzība, veicina ātrāku un efektīvāku integrāciju, uzlabo sabiedrības atbalstu bēgļiem un pārmitināšanai un palīdz novērst pārmitināto personu neatbilstīgu tālāku kustību.

(28) Cits kopienu sponsorēšanas veids, kas nesaistās tikai ar pārmitināšanu un var kalpot par paraugu, ietver to, ko dažas dalībvalstis un privātas organizācijas dēvē par "humanitārajiem koridoriem", proti, tas ir kopienu sponsorēšanas modelis, ko pašlaik īsteno reliģiskās organizācijas Itālijā, Francijā un Beļģijā sadarbībā ar attiecīgo valstu valdībām. Saskaņā ar šo modeli privātie sponsori ir iesaistīti visos uzņemšanas procesa posmos – no to personu identificēšanas, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, līdz to pārsūtīšanai uz attiecīgo dalībvalsti. Tie arī vada uzņemšanas un integrācijas centienus un sedz ar tiem saistītās izmaksas. Kopš 2016. gada Eiropā, galvenokārt Itālijā un Francijā, šādā veidā ieradās vairāk nekā 2 700 cilvēku, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība. Valsts un privāto sponsoru sadarbības noteikumi bieži ir izklāstīti saprašanās memorandos.

(29) Ņemot vērā ieguvumus, ko sniedz kopienu sponsorēšana, Savienībai būtu jāturpina veicināt ES pieeju kopienu sponsorēšanai, pamatojoties uz dalībvalstu pašreizējo pieredzi un iesaistot *EASO*. Savienība turpinās sniegt atbalstu to pilsoniskās sabiedrības dalībnieku spēju veidošanai, kuri ir iesaistīti kopienu sponsorēšanas shēmās, un veicina zināšanu apmaiņu starptautiskā mērogā, lai paplašinātu esošās kopienu sponsorēšanas programmas un izveidotu jaunas, tostarp dalībvalstīs, kurās šādas shēmas vēl nav īstenotas. Šajā nolūkā Komisija 2019. gadā izsludināja īpašu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus saskaņā ar *AMIF* Savienības rīcības programmu ([15]). Viens no tematiem, kas

([13]) Dažās valstīs tās sauc arī par "privātām sponsorēšanas shēmām".

([14]) https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/1dbb0873-d349-11e8-9424-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-114630059

([15]) 2019. gada uzaicinājums iesniegt priekšlikumus AMIF-2019-AG-Call, 1. temats: personu, kurām nepieciešama aizsardzība, integrācija, izmantojot privātas sponsorēšanas shēmas.

iekļauts uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus par starptautiskām darbībām patvēruma, migrācijas un integrācijas jomā saskaņā ar *AMIF* 2020. gada darba programmu ([16]), ir papildu kanāli cilvēkiem, kuriem nepieciešama aizsardzība, un viņu turpmāka integrācija.

(30) Koronavīrusa pandēmija ir ietekmējusi arī kopienu sponsorēšanas shēmas. Norādījumos par attiecīgo ES noteikumu īstenošanu patvēruma un atgriešanas procedūru jomā un par pārmitināšanu Komisija mudināja dalībvalstis uzturēt atvērtus saziņas kanālus ar sponsoriem, pastāvīgi informēt tos par norisēm un turpināt sponsoru atlasi un pārbaudes, lai nākotnē palielinātu uzņemšanas spēju pieejamību.

(31) Kā uzsvēris *UNHCR*, ģimenes atkalapvienošanās ir plaši atzīta par būtisku faktoru sekmīgai integrācijai uzņēmējā valstī. Piespiedu kārtā pārvietotas personas, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, bieži saskaras ar daudzām problēmām saistībā ar viņu tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos, piemēram, ilgstošām un apgrūtinošām administratīvām procedūrām ([17]). Tas var novest pie mēģinājumiem apiet noteikumus, izmantojot bīstamu neatbilstīgu migrāciju. Lai atvieglotu tiesību uz ģimenes atkalapvienošanos izmantošanu saskaņā ar Ģimenes atkalapvienošanās direktīvu ([18]), dalībvalstis tiek mudinātas ieviest ģimenes atkalapvienošanās palīdzības programmas, kas uzlabo piekļuvi informācijai un vienkāršo vīzas pieteikumu procesu. Turklāt gadījumos, kas neietilpst Ģimenes atkalapvienošanās direktīvas piemērošanas jomā, dalībvalstis tiek aicinātas izveidot humanitāras uzņemšanas programmas, piemēram, uz ģimeni vērstu privātu sponsorēšanu.

(32) Lai izmantotu to personu prasmes, kvalifikāciju un motivāciju, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, būtu jāizpēta arī citi papildu uzņemšanas kanāli, piemēram, izglītība vai darbs. Vairākas dalībvalstis atbalsta programmas, kas atvieglo piekļuvi esošajām juridiskajām iespējām tiem, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība, piemēram, studentiem vai darba ņēmējiem. Dalībvalstis tiek mudinātas šādās procedūrās izmantot ES prasmju profila noteikšanas rīku trešo valstu valstspiederīgajiem. Šis īpašais tiešsaistes rīks palīdz apzināt un dokumentēt migrantu izcelsmes personu prasmes un kvalifikācijas ([19]).

(33) Tiek lēsts, ka mazāk nekā trim procentiem bēgļu visā pasaulē ir piekļuve augstākajai izglītībai ([20]). Pat tad, ja viņiem ir prasmes un nepieciešamās zināšanas, viņiem bieži trūkst informācijas un finanšu līdzekļu, lai pieteiktos augstākās izglītības vai pēcdiploma programmām Savienībā. Dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja uzlabot piekļuvi universitātēm jauniešiem, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un tādējādi būtu jāatvieglo viņu kā studentu uzņemšana savā teritorijā. Šādām iniciatīvām var būt nepieciešams proaktīvs atlases process trešās valstīs, valodu apmācība, elastīgums attiecībā uz uzņemšanas kritērijiem studiju programmās, kā arī stipendijas un īpaši integrācijas pasākumi pēc ierašanās. Pēc absolvēšanas studentiem, kas vēlas palikt attiecīgajā dalībvalstī saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/801 ([21]), būtu jābūt pieejamām konsultācijām un palīdzībai darba meklēšanā.

(34) Lai atvieglotu šādu programmu īstenošanu, Komisija veicinās mācīšanos no līdzbiedriem un pieredzes apmaiņu starp dalībvalstīm un pētīs ES finansiālā atbalsta iespējas, lai izstrādātu un attīstītu šos studentiem domātos kanālus.

(35) Dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja strādāt partnerībā ar privāto sektoru, darba devējiem, arodbiedrībām un pilsonisko sabiedrību, lai izstrādātu inovatīvas starptautiskās darbaspēka mobilitātes shēmas tiem, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība.

(36) *EASO* kopā ar pārmitināšanas un humanitārās uzņemšanas tīklu palīdzēs dalībvalstīm izstrādāt un īstenot humanitārās uzņemšanas un citu papildu kanālu programmas.

([16]) Komisijas Īstenošanas lēmums (2020. gada 26. jūnijs) par Savienības darbību finansēšanu saistībā ar Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu un 2020. gada darba programmas pieņemšanu: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/financing/fundings/migration-asylum-borders/asylum-migration-integration-fund/union-actions/docs/c4223-annex-decision-amif-awp-2020.pdf.

([17]) https://www.unhcr.org/uk/protection/basic/5f5743f84/families-together-family-reunification-for-refugees-in-the-european-union.html

([18]) Padomes Direktīva 2003/86/EK (2003. gada 22. septembris) par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos (OV L 251, 3.10.2003., 12. lpp.).

([19]) https://ec.europa.eu/migrantskills/#/

([20]) *UNHCR* aplēses: https://www.unhcr.org/tertiary-education.html

([21]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/801 (2016. gada 11. maijs) par nosacījumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos pētniecības, studiju, stažēšanās, brīvprātīga darba, skolēnu apmaiņas programmu vai izglītības projektu un viesaukles darba nolūkā (OV L 132, 21.5.2016., 21. lpp.), 25. pants.

(37) Īstenojot pārmitināšanu, humanitāro uzņemšanu un citas papildinošo kanālu programmas, dalībvalstīm būtu jāņem vērā pienākumi, kas noteikti ANO Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām.

(38) Lai nodrošinātu ES pārmitināšanas shēmu īstenošanas uzraudzību 2020. un 2021. gadā, dalībvalstīm pēc pieprasījuma būtu jāziņo Komisijai par to teritorijā saskaņā ar dalībvalstu saistībām pārmitinātajām personām, norādot valsti, no kuras persona ir pārmitināta. Komisija arī uzraudzīs dažādos dalībvalstīs īstenotos projektus un programmas humanitārās uzņemšanas jomā, lai saglabātu pārskatu par visiem likumīgajiem kanāliem, kas pieejami personām, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un par šo kanālu piedāvāto vietu skaitu.

(39) Šis ieteikums būtu jāadresē dalībvalstīm. Dublinas asociētās valstis tiek aicinātas sniegt ieguldījumu kopīgajos Eiropas pārmitināšanas centienos, kā arī kopīgajos centienos attiecībā uz citiem papildinošiem kanāliem.

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

PĀRMITINĀŠANĀ UN HUMANITĀRĀ UZŅEMŠANĀ IESAISTĪTO DALĪBVALSTU SKAITA PALIELINĀŠANA

1. Dalībvalstīm starptautiskās solidaritātes garā ar pirmā patvēruma vai tranzīta valstīm būtu jāpalīdz nodrošināt likumīgi kanāli tiem, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un jāstiprina savstarpējā solidaritāte.

ĪSTENOŠANAS CENTIENU PASTIPRINĀŠANA KORONAVĪRUSA PANDĒMIJAS LAIKĀ UN PĀRMITINĀŠANAS IZVĒRŠANA VIDĒJĀ TERMIŅĀ

2. Pamatojoties uz pieredzi, kas gūta iepriekšējo ES pārmitināšanas shēmu īstenošanā, un lai aptvertu laikposmu no šo shēmu darbības beigām līdz stabilas Savienības pārmitināšanas sistēmas darbības uzsākšanai, dalībvalstis tiek aicinātas divu gadu laikā (no 2020. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 31. decembrim) izpildīt pārmitināšanas mērķi, kas noteikts saskaņā ar 2020. gada saistību uzņemšanos, proti, no trešām valstīm pārmitināt vismaz 29 500 cilvēku, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība.

3. Dalībvalstis tiek aicinātas īstenot saistības, ko tās uzņēmās 2020. gada saistību uzņemšanās procesā, cik ātri vien praktiski iespējams, ņemot vērā koronavīrusa pandēmijas ietekmi. Tās tiek mudinātas apsvērt inovatīvus darba paņēmienus un pielāgot savas procedūras, lai reaģētu uz mainīgo situāciju uz vietas, tostarp pirmā patvēruma valstīs.

4. Dalībvalstis, kas nav pilnībā izpildījušas savas saistības saskaņā ar ES pārmitināšanas shēmu 2018.–2019. gadam ([22]), tiek mudinātas īstenot šīs saistības 2020. un 2021. gadā saskaņā ar savām *AMIF* valsts programmām.

5. Dalībvalstīm 2020. un 2021. gadā būtu pēc iespējas jāturpina ar pārmitināšanu saistītās darbības arī koronavīrusa pandēmijas laikā un saistību izpildē īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai

   a) nodrošinātu Sīrijas un trešo valstu valstspiederīgo un Sīrijas konflikta rezultātā pārvietoto bezvalstnieku nepārtrauktu pārmitināšanu no Turcijas, lai atbalstītu ES un Turcijas 2016. gada marta paziņojuma īstenošanu; tas ietver brīvprātīgas humanitārās uzņemšanas shēmas ar Turciju iedarbināšanu ar nosacījumu, ka ir izpildīti visi priekšnosacījumi un neatbilstīga Turcijas un ES robežas šķērsošana beidzas vai ir vismaz būtiski un ilgtspējīgi samazināta;

   b) nodrošinātu pārmitināšanas turpināšanu no Libānas un Jordānijas;

   c) sekmētu turpmāku situācijas stabilizāciju Vidusjūras reģiona centrālajā daļā, pārmitinot no Lībijas, Nigēras, Čadas, Ēģiptes, Etiopijas un Sudānas tos, kuriem nepieciešama aizsardzība, tostarp atbalstot *UNHCR* pagaidu mehānismus Lībijas visneaizsargātāko migrantu grupu ārkārtas evakuācijai no Nigēras un Ruandas.

([22]) Ieteikums (ES) 2017/1803.

6. Dalībvalstis tiek aicinātas elastīgi reaģēt uz ārkārtas pārmitināšanas vajadzībām visā pasaulē. Tās tiek aicinātas īstenot pēc iespējas vairāk pārmitināšanas saistību un lietderīgi izmantot tām pieejamo budžetu. Tām būtu jāīsteno savas pārmitināšanas programmas ciešā sadarbībā ar *UNHCR* un vajadzības gadījumā ar *EASO* atbalstu.

7. Lai nodrošinātu pārmitināšanas darbību nepārtrauktību un atjaunotu pārmitināšanas operāciju skaita palielināšanos pēc koronavīrusa pandēmijas izraisītajiem traucējumiem, dalībvalstis tiek aicinātas sniegt ieguldījumu turpmākajās ES pārmitināšanas programmās. Tās tiek aicinātas paplašināt savas pašreizējās pārmitināšanas programmas, atsākt iepriekšējās pārmitināšanas programmas vai izveidot jaunas pārmitināšanas programmas, lai palielinātu uzņemšanas vietu skaitu, kas pieejamas personām, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, kad visiem iesaistītajiem atkal būs iespējama droša pārmitināšana.

KVALITATĪVU PĀRMITINĀŠANAS PROGRAMMU NODROŠINĀŠANA

8. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka visi pārmitināšanas procesa posmi tiek veikti saskaņā ar augstiem kvalitātes standartiem, jo īpaši attiecībā uz (attālinātas) pirmsizceļošanas orientācijas pasākumiem un informāciju pēc ierašanās. Tās tiek aicinātas nodrošināt atbilstošas un pietiekamas uzņemšanas spējas, ņemot vērā saasināto veselības situāciju, lai nodrošinātu atlasīto personu ātru ierašanos Eiropā.

9. Dalībvalstis tiek mudinātas izstrādāt īpašas un efektīvas integrācijas un sociālās iekļaušanas programmas pārmitinātajām personām, kurās ir ņemta vērā to neaizsargātība. Tās tiek aicinātas cieši sadarboties ar pilsonisko sabiedrību un uzņēmējkopienām, lai ieviestu vai paplašinātu pārmitināšanas kopienu sponsorēšanas shēmas, kuru mērķis ir efektīvi, labāk un ātrāk integrēt pārmitinātos bēgļus uzņēmējas valsts sabiedrībā.

10. Dalībvalstīm būtu jāievieš iekšējās uzraudzības un izvērtēšanas programmas, lai novērtētu savu pārmitināšanas shēmu un attiecīgo integrācijas programmu efektivitāti un lietderību.

HUMANITĀRĀS UZŅEMŠANAS VEICINĀŠANA

11. Dalībvalstis tiek aicinātas uzņemt savā teritorijā vairāk neaizsargātu personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība. Papildus pārmitināšanai tām jo īpaši būtu jāapsver iespēja izveidot vai paplašināt citi likumīgi kanāli neaizsargātām personām, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība.

12. Turklāt dalībvalstis tiek aicinātas atvieglot tiesību uz ģimenes atkalapvienošanos izmantošanu, ieviešot ģimenes atkalapvienošanās palīdzības programmas, kas uzlabo piekļuvi informācijai un vienkāršo pieteikšanās procesu. Turklāt tās tiek aicinātas nodrošināt kanālus starptautiskās aizsardzības saņēmēju ģimenes locekļu uzņemšanai, izmantojot humanitārās uzņemšanas programmas, piemēram, uz ģimenēm vērstas privātas sponsorēšanas shēmas.

13. Dalībvalstis tiek aicinātas dot savu ieguldījumu ES pieejā kopienu sponsorēšanai, izmantojot visdažādākos humanitārās uzņemšanas modeļus, lai izstrādātu uzņemšanas programmas saskaņā ar to attiecīgajām valsts prioritātēm un ņemtu vērā ES ārējo attiecību prioritātes un intereses.

14. Dalībvalstis tiek aicinātas cieši sadarboties ar pilsonisko sabiedrību, lai ieviestu vai paplašinātu kopienu sponsorēšanas shēmas kā humanitāru uzņemšanas iespēju, kurā dažādos programmas posmos tiek iesaistīti privātie sponsori, privātpersonu grupas vai bezpeļņas organizācijas – sākot ar to personu identificēšanu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība trešā valstī, līdz integrācijai pēc ierašanās.

15. Izstrādājot minētās kopienu sponsorēšanas shēmas, dalībvalstīm un to partneriem būtu jānosaka pārredzami un nediskriminējoši atlases kritēriji tiem, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība. Jau no programmas sākuma būtu jānodrošina, ka pilsoniskās sabiedrības un valdības attiecīgās lomas un pienākumi ir skaidri definēti gan posmā pirms izceļošanas, gan pēc ierašanās. Dalībvalstis joprojām ir atbildīgas par drošības pārbaudēm un uzņemšanas procedūrām, un tām ir jāgarantē, ka ir ieviesti atbilstoši aizsardzības pasākumi un drošības tīkli.

16. Dalībvalstis tiek aicinātas ieviest vai paplašināt kopienu sponsorēšanas shēmas, kuru mērķis ir nodrošināt personu, kurām piešķirta starptautiskā aizsardzība, labāku un ātrāku integrāciju un sociālo iekļaušanu uzņēmējā sabiedrībā un uzlabot sabiedrības atbalstu, veidojot atsaucīgākas un iekļaujošākas sabiedrības.

17. Dalībvalstis tiek mudinātas saglabāt sakaru kanālus ar privātajiem sponsoriem gan koronavīrusa pandēmijas laikā, gan pēc tās un saglabāt privāto sponsoru iesaisti sponsorēšanas shēmu aktīvā atbalstīšanā.

18. Dalībvalstis tiek aicinātas izmantot dažādās ES līdzfinansējuma iespējas, lai veicinātu kopienu sponsorēšanas shēmas.

AR IZGLĪTĪBU UN DARBU SAISTĪTU PAPILDU KANĀLU UZLABOŠANA PERSONĀM, KURĀM NEPIECIEŠAMA STARPTAUTISKA AIZSARDZĪBA

19. Dalībvalstis tiek mudinātas izstrādāt un atbalstīt programmas, kas atvieglo personām, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, piekļuvi citām likumīgām iespējām, attiecīgā gadījumā izmantojot ES instrumentus, lai apzinātu un dokumentētu viņu prasmes un kvalifikācijas. Dalībvalstis tiek arī mudinātas pēc iespējas ātrāk nodrošināt piekļuvi darba tirgum, tostarp ar aktivizācijas programmu (piemēram, pārkvalifikāciju un kvalifikācijas celšanu) palīdzību. Lai veicinātu integrāciju darba tirgū, dalībvalstīm būtu cieši jāsadarbojas ar sociālajiem partneriem.

20. Dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja uzlabot to jauniešu piekļuvi universitātēm, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība, ļaujot viņiem iegūt studenta statusu, ņemot vērā viņu īpašās vajadzības. Ciešā partnerībā ar universitātēm dalībvalstis varētu apsvērt īpašu programmu izveidi, kas varētu ietvert īpašu, elastīgāku akadēmiskās atlases procesu, finansiālu atbalstu un pielāgotas valodu nodarbības, vai izvērst esošās iniciatīvas. Tām būtu jāsniedz konsultācijas un jāpalīdz absolventiem, kas vēlas palikt dalībvalstī, lai meklētu darbu.

21. Dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja strādāt partnerībā ar privāto sektoru un darba devējiem, lai izstrādātu inovatīvas starptautiskās darbaspēka mobilitātes shēmas tiem, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība, neskarot viņu tiesības uz aizsardzību.

22. Dalībvalstis tiek aicinātas piedalīties kopienu sponsorēšanas ES pieejā, lai palīdzētu veidot papildu izglītības un darba kanālus tiem, kam nepieciešama starptautiskā aizsardzība.

SADARBĪBAS STARP DALĪBVALSTĪM STIPRINĀŠANA UN PĀRMITINĀŠANAS VEICINĀŠANA PASAULES LĪMENĪ

23. Lai izmantotu ieguvumus un potenciālu, ko sniedz ES līmeņa sadarbība un koordinācija pārmitināšanas, humanitārās uzņemšanas, kopienu sponsorēšanas un papildu kanālu jomā, dalībvalstis tiek aicinātas piedalīties *EASO* pārmitināšanas un humanitārās uzņemšanas tīklā un tiek mudinātas aktīvi piedalīties tā sanāksmēs un pasākumos.

24. Dalībvalstīm būtu jāsadarbojas *EASO* pārmitināšanas un humanitārās uzņemšanas tīkla ietvaros, lai veicinātu pārmitināšanas savlaicīgu un raitu atsākšanu pēc tam, kad būs atcelti ar koronavīrusa pandēmiju saistītie ierobežojumi, un jāizstrādā jauni darba paņēmieni un jaunas procedūras, lai pārmitināšanas operācijas vidējā termiņā padarītu noturīgākas.

25. Lai vēl vairāk izvērstu pārmitināšanu visā pasaulē, dalībvalstīm būtu jāsadarbojas ar trešām valstīm un jāpalīdz tām veidot savas pārmitināšanas programmas, veidojot spējas un apmainoties ar pieredzi un paraugpraksi, izmantojot *EASO* speciālās zināšanas un sadarbojoties ar *UNHCR* un *IOM*.

UZRAUDZĪBA

26. Dalībvalstīm pēc pieprasījuma būtu jāpaziņo Komisijai to cilvēku skaits, kuri pārmitināti to teritorijā saskaņā ar dalībvalstu saistībām, norādot valstis, no kurām viņi ir pārmitināti.

27. Dalībvalstīm būtu jāinformē Komisija par uzņemšanu, kas noritējusi, izmantojot humanitārās uzņemšanas shēmas un citus papildu kanālus.

FINANSIĀLAIS ATBALSTS

28. Dalībvalstīm būtu pilnībā jāizmanto finansiālais atbalsts, kas darīts pieejams no Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda atlikušajā tā īstenošanas periodā, lai izpildītu pārmitināšanas saistības un nodrošinātu, ka visi šajā ieteikumā minētie pārmitināšanas procesa posmi tiek īstenoti saskaņā ar augstiem kvalitātes standartiem.

29. Dalībvalstīm būtu arī pilnībā jāizmanto citas ES finansējuma, jo īpaši Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda piedāvātās iespējas saskaņā ar to attiecīgajiem mērķiem, lai atbalstītu un uzlabotu pārmitināšanu, humanitāro uzņemšanu un citus papildu kanālus cilvēkiem, kuriem nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un viņu integrāciju un sociālo iekļaušanu uzņēmējvalsts sabiedrībā.

ADRESĀTI

Šis ieteikums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē, 2020. gada 23. septembrī

Komisijas vārdā
Komisijas locekle –
Ylva JOHANSSON

PIELIKUMS

Pārmitināšana: 2020. gada saistības

Dalībvalsts	Kopējais vietu skaits 2020. gadā
Beļģija	758
Bulgārija (*)	[25]
Čehija	
Dānija	
Vācija	5 500
Igaunija	
Īrija	994
Grieķija	
Spānija	1 000
Francija	5 200
Horvātija	100
Itālija	700
Kipra	
Latvija	
Lietuva	18
Luksemburga (*)	[50]
Ungārija	
Malta (*)	[20]
Nīderlande	1 902
Austrija	
Polija	
Portugāle	1 150
Rumānija	200
Slovēnija	
Slovākija	
Somija	850
Zviedrija	5 114
Apvienotā Karaliste	6 000
KOPĀ	**29 487**

(*) Iepriekšējās shēmas saistību izpilde (nav ieskaitīta 2020. gada saistībās).